

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
KANTONALNO JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE "GRAS" D.O.O.
SARAJEVO
ZA 2008.GODINU
Broj: 062/09**

Sarajevo, maj 2009. godine

**UPRAVI KANTONALNOG JAVNOG KOMUNALNOG PREDUZEĆA
„GRAS“ d.o.o. SARAJEVO****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Predmet revizije***

Izvršili smo reviziju priloženog bilansa stanja Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gras“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu – Društvo) sa stanjem na dan 31.12.2008. godine i odgovarajućeg bilansa uspjeha, izvještaja o promjenama na kapitalu i izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je završila na taj dan, te reviziju usklađenosti poslovanja sa propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za izradu i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: uvođenje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su važne za pripremu i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije, prevare ili greške, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja preduzeća sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji BiH („Sl.novine Federacije BiH“ br: 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i iznosima koji su objavljeni u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka zasnovan je na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalim usljed korupcije, prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su važne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja. Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:**Mišljenje**

1. Uprava nije u dovoljnoj mjeri posvećivala dužnu pažnju, niti je provodila potreban nadzor nad procesima i finansijskim transakcijama, zbog čega je došlo do nepravilnosti i propusta u poslovanju. Neefikasno su vođeni postupci nabavki, a posebno investicije, radi čega je po osnovu projekta autopraonice samo u revidiranoj godini plaćena ležarina u iznosu od 37.987 KM; izvršen je otpis potraživanja od kupaca u iznosu od 77.369 KM bez saglasnosti Nadzornog odbora; nije poštovan ugovor o zakupu sa firmom „Green Oil“ d.o.o., jer od strane Društva nije vršena kontrola mjesečnog prometa nafte, niti je istom zakupcu fakturisana ugovorena provizija; interni akti nisu u potpunosti poštovani, a ni usaglašeni, posebno u dijelu isplate stimulacija, niti su istima uređene sve isplaćene naknade; nisu usvojene politike vođenja zaliha primjerene vlastitom poslovanju; implementirani dio IT sistema nije u potpunosti osposobljen i ne koristi se, o čemu je šire obrazloženo u tačkama 4.2., 4.5., 4.6., 4.7., 4.8., 4.12., 4.14. i 4.16. izvještaja;
2. postupci nabavki nisu provedeni u skladu sa propisanim procedurama o javnim nabavkama. Predmeti ugovora su se dijelili i u najvećem broju primjenjivali postupci dodjele ugovora u kategoriji nižih vrijednosnih razreda, otvoreni postupci vođeni su neprimjereno dugo, uz neadekvatno objavljene kriterije za dodjelu ugovora i njihovu poistovjećenost sa kvalifikacionim kriterijima, nepreciznu tendersku dokumentaciju i njene česte izmjene, o čemu je šire obrazloženo u tački 4.14. izvještaja;
3. Uprava nije iskoristila mogućnost da u postojećim okolnostima i situaciji u kojoj obavlja usluge javnog prevoza na području Kantona Sarajevo svojim uposlenicima omogući transparentan besplatan prevoz vlastitim sredstvima javnog prevoza, već je, pored izdatih službenih akreditacija, isplatama novčane naknade svim uposlenicima u visini pretplatne mjesečne karte, u vidu troškova prevoza, pokazala neracionalnost i potvrdila neefikasnost i na taj način direktno uticala na veći odliv sredstava i povećanje gubitka u poslovanju za ukupno isplaćeni iznos od 1.154.851 KM, o čemu je obrazloženo u tački 4.12. izvještaja;
4. zalihe nisu realno iskazane, obzirom da u skladištima autodijelova i tramvajskih dijelova postoji značajna, nekorisna i neupotrebljiva roba za postojeći vozni park, kao rezultat neracionalne nabavke u ranijem periodu i neefikasnog upravljanja zalihama koje mi ne možemo kvantificirati, a koje nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS 2 – Zalihe, o čemu je šire pojašnjeno u tački 4.8. izvještaja;
5. sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 330.612 KM nisu ispravljena na teret rashoda, niti je Uprava vršila procjenu njihove naplativosti, iako je od roka naplate proteklo više od godine dana, što nije u skladu sa načelom opreznosti i priticanju ekonomskih koristi, shodno zahtjevima iz paragrafa 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafa 18. MRS 18 - Prihodi, radi čega mi ne možemo prihvatiti njihovu realnost i potvrditi da će se isti u cjelosti naplatiti, o čemu je pojašnjeno u tački 4.6. izvještaja;

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje imaju stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji ne prikazuju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, finansijski položaj Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gras“ d.o.o. Sarajevo na dan 31.12.2008. godine, rezultate njegovog poslovanja i novčani tok za godinu koja je završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Finansijsko poslovanje Kantonalnog javnog komunalnog preduzeća „Gras“ d.o.o. Sarajevo u toku 2008. godine nije bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljnje kvalifikacije našeg mišljenja skrećemo pažnju i na slijedeće:

1. Postupak upisa i registracije osnovnog kapitala urađen je kao da se radi o pravnom licu koje se tek osniva. Zanemarena je činjenica da se radi o subjektu koji posluje duži vremenski period, a koji je u momentu usklađivanja raspolagao sredstvima i imao već stvorene obaveze i iskazan kapital. Provedenim postupkom došlo je do značajne neusklađenosti registrovanog kapitala sa knjigovodstvenim, utvrđenim prema paragrafu 49. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, o čemu je pojašnjeno u tački 4.10. izvještaja.

Skupština Društva nije poduzimala aktivnosti na usaglašavanju upisanog kapitala kod nadležnog suda sa iskazanim knjigovodstvenim.

Sarajevo, 29.05.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

BILANS STANJA NA DAN 31.12.2008. GODINE	1
BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2008.	2
IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA ZAKLJUČNO SA 31.12.2008.....	3
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31.12.2008.....	4
1. UVOD	5
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	5
3. REZIME DATIH PREPORUKA.....	6
4. NALAZI I PREPORUKE	7
4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja i ostale kontrole nadležnih organa.....	7
4.2 Sistem internih kontrola	7
4.3 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i zakonska uskladenost.....	9
4.4 Plan poslovanja i finansijski plan	9
4.5 Stalna sredstva	10
4.6 Potraživanja	12
4.7 Novac i novčani ekvivalenti	13
4.8 Zalihe	13
4.9 Obaveze	14
4.10 Kapital.....	15
4.11 Prihodi.....	16
4.12 Rashodi	16
4.13 Finansijski rezultat.....	18
4.14 Nabavke	18
4.15 Sudski sporovi	20
4.16 IT sistem	21
5. KOMENTAR	22

B I L A N S S T A N J A na dan 31.12.2008. godine

O p i s	31.12.2008.	31.12.2007.
STALNA SREDSTVA	78.396.921	79.356.294
Stalna nematerijalna sredstva	111.474	166.963
Nekretnine, postrojenja i oprema	78.152.976	79.046.516
- Zemljišta	5.087.940	3.485.119
- Građevinski objekti	23.959.364	25.560.488
- Postrojenja i oprema	38.684.720	39.709.390
- Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	8.230.662	8.066.308
- Avansi za stalna materijalna sredstva	2.190.290	2.225.211
Ostala stalna materijalna sredstva	130.920	137.261
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	1.551	5.554
TEKUĆA SREDSTVA	19.902.788	22.685.788
Zalihe	14.834.396	13.014.335
Potraživanje od prodaje	3.106.676	5.359.634
Druga kratkoročna potraživanja	635.241	382.695
Novac i novčani ekvivalenti	1.326.475	3.929.124
UKUPNA AKTIVA	98.299.709	102.042.082
Vanbilansna evidencija	6.579.657	12.881.494
KAPITAL	30.451.671	41.714.386
- Upisani osnovni kapital	64.544.289	71.516.307
- Revalorizacije i prenesene rezerve	8.674.423	7.071.603
- Akumulirana (zadržana) dobit	217.537	217.537
- Akumulirani (zadržani) gubitak	(42.984.578)	(37.091.061)
OBAVEZE	67.848.038	60.327.696
Dugoročne obaveze	35.447.340	42.828.424
- Dugoročne finansijske obaveze	8.279.998	22.209.871
- Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	27.167.342	30.618.555
Kratkoročne obaveze	32.400.698	17.499.272
- Kratkoročne finansijske obaveze	19.219.592	6.149.048
- Obaveze prema dobavljačima i druge obaveze	12.504.330	9.844.957
- Pasivna vremenska razgraničenja	676.776	1.505.266
UKUPNA PASIVA	98.299.709	102.042.082
Vanbilansna evidencija	6.579.657	12.881.494

Uprava je pripremila i usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Do okončanja predmetne revizije isti nisu usvojeni od strane Nadzornog odbora.

B I L A N S U S P J E H A za godinu koja je završila 31.12.2008.

O p i s	31.12.2008.	31.12.2007.
Prihod od prodaje	41.549.090	41.003.564
Troškovi za prodano	65.869.770	55.985.904
Bruto gubitak	24.320.680	14.982.340
Troškovi distribucije	1.034.298	911.067
Troškovi uprave i administracije	2.172.091	1.840.467
Drugi operativni rashodi		
Gubitak od operativne aktivnosti	27.527.069	17.733.874
Drugi finansijski prihodi	758.182	75.601
Rashodi po osnovu kamata	1.828.576	1.052.104
Drugi finansijski rashodi	18.909	
Gubitak od finansijske aktivnosti	1.089.303	976.503
Prihodi po osnovu promj.vrijedn.(revalorizacije) i dr.		
Dobici od prodaje stalne imovine		
Ostali prihodi	12.392.395	12.479.422
Rashodi (gubici) od ulaganja u dr.povez.društvima		
Gubici od umanjenja vrijednosti stalne imovine		
Gubici od prodaje stalne imovine		
Ostali rashodi	641.557	741.063
Dobit od ostalih aktivnosti	11.750.838	11.738.359
Gubitak prije poreza	16.865.534	6.972.018
Porez na dobit		
Gubitak perioda	16.865.534	6.972.018

Uprava je pripremila i usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Do okončanja predmetne revizije isti nisu usvojeni od strane Nadzornog odbora.

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA zaključno sa 31.12.2008.

(INDIREKTNA METODA)

O p i s	Oznaka	IZNOS tekuća godina	IZNOS prethodna godina
Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti			
1 Neto dobit (gubitak)		(16.865.534)	(6.972.018)
Usklađivanje za:			
2 Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	(+)	6.084.265	5.882.695
3 Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)		
4 Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	(+)		
5 Rashodi (prihodi) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)		
6 Usklađivanje po osnovu finansijskih stalnih sredstava	+(-)		
7 Nereal.rash.(prihodi) kod razmj.valuta na trž. (kursne razlike)	+(-)		
8 Ostala uskl. za neg.stavke i tok.koji se odnose na ulag.i fin.akt.	+(-)		
9 Svega 2 do 8		6.084.265	5.882.695
10 Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	(1.820.060)	2.885.874
11 Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	2.252.959	(1.239.531)
12 Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(233.993)	78.604
13 Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)		
14 Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	1.219.172	(1.010.071)
15 Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	+(-)	1.473.262	643.942
16 Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	9.689.622	6.597.694
17 Svega 10 do 16		12.580.962	7.956.694
18 A. Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+17)		1.799.693	6.867.371
Novčani tok od ulagačkih aktivnosti			
19 Nabavka (prodaja) stalnih nematerijalnih sredstava	-(-)		
20 Nabavka (prodaja) stalnih materijalnih sredstava	-(-)	3.538.977	5.464.390
21 Sticanje (otuđenje) udjela u zavisnim društvima	-(-)		
22 Sticanje (otuđenje) udjela u pridruženim pravnim licima	-(-)		
23 Dati zajmovi (povrat zajmova) pravnim licima u grupi	-(-)		
24 Dati zajmovi (povrat zajmova) dr. povezanim pravnim licima	-(-)	4.035	5.553
25 Sticanje (otuđenje) drugih ulaganja	-(-)		
26 Dati zajmovi (povrat zajmova) drugim pravnim licima	-(-)		
27 Ostali tokovi od ulagačkih aktivnosti	-(-)		
28 B. Neto gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti (19 do 27)		(3.543.012)	(5.469.943)
Novčani tok od finansijskih aktivnosti			
29 Primici od izdavanja dionica i ost.oblika form.i poveć kapitala	(+)		
30 Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	(-)		
31 Nabavka (prodaja) vlastitih dionica	-(-)		
32 Primljena (pozajmljena) sredstva	(+)	5.156.147	4.219.132
33 Povrat pozajmljenih sredstava	(-)	(6.015.476)	(5.356.702)
34 Plaćanje dividendi	(-)		
35 Ostali troškovi od finansijskih aktivnosti	-(-)		
36 C. Neto gotovinski tok od finansijskih aktivn. (29 do 35)		(859.329)	(1.137.570)
37 Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (A+B+C)		(2.602.648)	259.858
38 Početno stanje gotovine na računu i blagajni		3.929.123	3.669.265
39 Konačno stanje gotovine na računu i u blagajni		1.326.475	3.929.123
40 Neto povećanje (smanjenje) gotov. na rač.i blagajni (39-38)		(2.602.648)	259.858

Uprava je pripremila i usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Do okončanja predmetne revizije isti nisu usvojeni od strane Nadzornog odbora.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU za godinu koja je završila 31.12.2008.

O p i s	Upisani vlasnički kapital	Revalorizacione rezerve	Akumulirana nerasp.dobit/ nepokr.gubit.	UKUPNO
Stanje na dan 31.12.2006. godine	71.516.307	7.071.602	29.898.524	48.689.385
Učinci promj. u račun. politikama				
Učinci ispravke grešaka				
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2006. godine, odnosno, 01.01.2007. godine	71.516.307	7.071.602	29.898.524	48.689.385
Učinci revalor.mat. i nem. sred.				
Neto dobit/gubitak perioda			6.972.018	(6.972.018)
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka			3.400.000	3.400.000
Emisija dion.kapitala i dr.oblici povećanja ili smanjenja osn.kapitala				
Stanje na dan 31.12.2007. godine	71.516.307	7.071.602	33.470.542	45.117.367
Učinci promj. u račun. politikama				
Učinci ispravke grešaka			3.402.983	(3.402.983)
Ponovno iskazano stanje na dan 31.12.2007. godine, odnosno, 01.01.2008. godine	71.516.307	7.071.602	36.873.525	41.714.384
Učinci revalorizacije mat. i nem. sred.		1.602.820		1.602.820
Ostali dobiti/gubici perioda koji nisu iskazani u bilansu uspjeha				
Neto dobit/gubitak perioda			16.865.534	(16.865.534)
Objavljene divid.i drugi oblici raspodjele dobiti i pokr.gubitka	(6.972.019)		(10.972.019)	4.000.000
Emisija dionič.kapitala i dr.oblici povećanja ili smanjenja osn.kapitala				
Stanje na dan 31.12.2008. godine	64.544.288	8.674.422	42.767.040	30.451.670

Uprava je pripremila i usvojila finansijske izvještaje i odobrila njihovo izdavanje. Do okončanja predmetne revizije isti nisu usvojeni od strane Nadzornog odbora.

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
KANTONALNOG JAVNOG KOMUNALNOG PREDUZEĆA „GRAS“ d.o.o. SARAJEVO
ZA 2008. GODINU**

1. UVOD

Kantonavno javno komunalno preduzeće «Gradski saobraćaj» d.o.o. Sarajevo osnovano je radi obavljanja djelatnosti od općeg interesa za Kanton Sarajevo. Osnivač preduzeća je Kanton Sarajevo. Na osnovu odluke osnivača, Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: UF/I-2438/05, od 19.04.2006. godine, izvršeno je njegovo usklađivanje sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

Skraćeni naziv pravnog subjekta je KJKP „Gras“ d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu - Društvo).

Osnovne djelatnosti Društva su prevoz putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju na području Kantona Sarajevo, ostali prevoz putnika u drumskom saobraćaju, tekuće održavanje i montaža tramvajskih vozila, održavanje pruga, kontaktne mreže i podstanica, održavanje i popravka motornih vozila, tehničko ispitivanje i servisiranje motornih vozila, obavljanje usluga reklame i propagande.

Organizacija Društva utvrđena Statutom, šire je razrađena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Poslovi iz nadležnosti obavljali su se putem sektora, centara i službi, u okviru kojih su organizovane niže organizacione jedinice. Krajem godine sačinjena je nova makroorganizacija i sistematizacija radnih mjesta.

Sjedište Društva je u Sarajevu, ulica Velikih drveta broj 1.

Na dan 31.12.2008. godine u Društvu je bilo 1.989 zaposlenih.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji i usklađenost poslovanja Društva sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije je da se na temelju provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pripremljeni u svakom značajnom pogledu u skladu sa važećom zakonskom regulativom i primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja. Revizija uključuje i procijenu da li Uprava i rukovodioci primjenjuju zakone i ostale važeće propise i akte, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene u okviru propisanih i datih ovlaštenja, ocjenu finansijskog upravljanja, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola uspostavljenih u svrhu zaštite imovine, kao i sposobnost da otkrivaju i spriječavaju značajno pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije u periodu januar – april 2009. godine. Zbog ograničenja vremena i resursa, revizijom nismo obuhvatili cjelokupno područje poslovanja, niti smo ispitivali sve transakcije. Sistemom uzorka ispitali smo procese vezane za zakonsku i usklađenost sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, upravljanje i rukovođenje, planiranje poslovnih aktivnosti, imovinu i kapital, potraživanja i obaveze, prihode i rashode, uključujući značajnije troškove i procedure javnih nabavki. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija je uključila i davanje preporuka za dalji rad za područja koja smo smatrali bitnim, a vezana su za finansijsko izvještavanje.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja konstatovali smo značajne propuste i nepravilnosti. U cilju otklanjanja istih, dali smo slijedeće preporuke:

- *u cilju daljeg jačanja sistema internih kontrola i sprečavanja mogućih nepravilnosti i zloupotreba, pojačati kontrolu i nadzor u naprijed opisanim, ali i ostalim procesima, kako bi se postigla razumna sigurnost u pravilno postupanje uposlenih u skladu sa dodijeljenim ovlaštenjima. Radi sprečavanja i eliminisanja svih mogućih zloupotreba, dograditi i unaprijediti postojeći sistem štampanja, distribucije i prodaje karata primjenom novih tehnologija. Unaprijediti i usaglasiti postojeće ili donijeti nove akte i nadzirati njihovu realizaciju. Izgrađene IT sisteme u potpunosti koristiti;*
- *Uprava treba da izvrši procjenu rizika najznačajnijih procesa rada i da u skladu sa ovlaštenjima poduzme mjere iz nadležnosti u pogledu preventivnog djelovanja;*
- *Uprava i organi upravljanja treba da donose realne i ostvarive planove. Plan poslovanja treba donositi u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH;*
- *ubrzati aktivnosti na okončanju započetih investicija;*
- *u zabilješkama uz finansijske izvještaje objaviti sve informacije prema zahtjevima iz standarda;*
- *računovodstvene politike unaprijediti i dopuniti. Usvojiti i objaviti politike potraživanja u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i dosljedno postupati u skladu sa istima;*
- *radi realnog iskazivanja potraživanja sva potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispravljati na teret rezultata poslovanja;*
- *obezbijediti iskazivanje potraživanja po ročnosti;*
- *radi realnog iskazivanja novčanih sredstava, izvršiti prenos sredstava koja se vode kod banaka u likvidaciji na poziciju potraživanja;*
- *radi realnog iskazivanja zaliha, formirati stručnu komisiju koja treba da preispita sve zalihe materijala i rezervnih dijelova. Zalihe koje se ne mogu koristiti za postojeći vozni park otpisati, a ostale zalihe vrednovati prema zahtjevima iz MRS 2 – Zalihe;*
- *donijeti normativ za auto gume i isti dosljedno i u potpunosti poštivati;*
- *izvršiti usklađivanje registrovanog kapitala sa knjigovodstvenim;*
- *usaglasiti Pravilnik o radu sa Kolektivnim ugovorom;*
- *isplatu troškova zaposlenih odobravati isključivo prema važećim aktima, u skladu sa važećim zakonskim propisima;*
- *postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama iz Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima i na taj način postupati u skladu sa članom 34. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH;*
- *izgrađene IT sisteme u potpunosti koristiti i na taj način obezbijediti i unaprijediti poslovnu podršku Upravi u procesu donošenja poslovnih odluka, planiranju i izvještavanju;*
- *u cilju izgradnje integralnog IT sistema koji će obezbijediti adekvatnu podršku radnim i procesima podrške, uz podršku osnivača, postojeći IT sistem dograditi i primjenom novih tehnoloških dostignuća unaprijediti;*
- *obezbjediti funkcionalnost sistema da se naplata vožnje vrši prema ostvarenoj dužini vožnje. Obezbijediti mehanizme za kontrolu implementacije IT strategije, kao što su formiranje nadležnih tijela i izrada procedura;*
- *osigurati adekvatno održavanje implementiranih sistema;*

- *i putem web stranice obezbijediti aktuelne informacije iz domena servisa koje isporučuje korisnicima;*
- *pozicionirati IT funkciju u organizacijskoj strukturi u ovisnosti o značaju za poslovni model organizacije, a posebno za poslovnu strategiju. Osigurati liniju izvještavanja prema odabranom modelu. Osigurati strateški princip da se informacija obrađuje na mjestu nastanka;*
- *u svrhu poboljšanja funkcionisanja javnog prevoza u Kantonu Sarajevo i ostvarivanja ciljeva iz poslovne strategije, izvršiti procjenu potrebnih sredstava za nastavak implementacije IT projekata. Definirati prioritete i izraditi akcione planove za implementaciju. O svemu ovome blagovremeno informisati osnivača i tražiti mogućnost iznalaženja potrebnih sredstava.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja i ostale kontrole nadležnih organa

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH po drugi put obavlja reviziju finansijskih izvještaja predmetnog klijenta. U prethodnoj reviziji za 2004. godinu, utvrđeni su propusti i nepravilnosti u radu i date preporuke. Provedenom revizijom utvrdili smo da su iste samo djelimično implementirane.

Izvršena je preregistracija u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Donesen je Pravilnik o računovodstvu, računovodstvenim politikama i finansijskom poslovanju.

Nije izvršeno usklađivanje registrovanog kapitala sa knjigovodstvenim. Nije izvršeno pokriće gubitka, niti su poduzete mjere kako bi se zaustavio trend negativnog finansijskog rezultata. Planiranju se ne pristupa sveobuhvatno i realno. Nije utvrđena ekonomska cijena u javnom gradskom prevozu. Postupci nabavki ne provode se u skladu sa propisima o javnim nabavkama. Kolektivni ugovor se ne primjenjuje u potpunosti. Pravilnik o radu nije usaglašen u dijelu obračuna stimulacija, niti je istim regulisana provizija na prodane karte. Ne posvećuje se dovoljna pažnja rješavanju problema naplate potraživanja. Nije donesen Pravilnik o potrošnji goriva. Ustrojen je interni nadzor, ali nije unaprijeden sistem internih kontrola. Nije u potpunosti dograđen IT sistem, niti je ojačana njegova organizaciona funkcija.

Reviziju finansijskih izvještaja za 2008. godinu obavila je Agencija za računovodstvo i reviziju „Euro-biro“ d.o.o. Sarajevo. Dato je pozitivno mišljenje, uz naglašavanje predmeta, koje se odnosi na jačanje Odjela za internu reviziju, usklađivanje kapitala, reprogramiranje obaveza, preuzimanje sudskih predmeta od advokata angažovanih od strane Društva i poboljšanje uslova i postupaka javnih nabavki.

Krajem godine izvršena je kontrola obračuna i uplate PDV-a. Kontrolom ovlaštenih lica Uprave za indirektno oporezivanje BiH obuhvaćen je period od 01.01.2006. do 30.09.2008. godine. Utvrđene su nepravilnosti u obračunu i uplati PDV-a.

4.2 Sistem internih kontrola¹⁾

Organizacija Društva utvrđena je Statutom, a razrađena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Sistem internih kontrola ¹⁾ - prema Međunarodnom standardu revizije (ISA 315), označava sve politike i postupke usvojene od strane rukovodstva pravnog subjekta radi pomoći u postizanju svojih ciljeva u smislu obezbjeđenja, u mjeri u kojoj je to moguće, urednog i efikasnog poslovanja, uključujući pri tome pridržavanje utvrđene politike rukovodstva, zaštitu imovine, sprečavanje i otkrivanje prevara i grešaka, tačnost i potpunost računovodstvenih evidencija i blagovremenu izradu pouzdanih finansijskih informacija

Interne kontrole, prema izvještaju Komiteta sponzorskih organizacija Tredvej komisije (Comitee od Sponsoring Organisations of the Treadway Commission – COSO), definišu se kao proces, ustanovljen i vođen od strane upravnog (nadzornog) odbora, uprave i drugog osoblja, a cilj mu je da obezbijedi razumno uvjerenje vezano za postizanje ciljeva u slijedećim kategorijama: efikasnosti i uspješnosti poslovanja, pouzdanosti finansijskog izvještavanja, saglasnosti sa postojećim zakonima i propisima i zaštita imovine od neovlaštenog prisvajanja, korištenja ili otuđenja.

Evidentno je da postojeća kvalifikaciona struktura uposlenika nije u potpunosti adekvatna i ne zadovoljava uslove iz Pravilnika. Određeni broj uposlenika raspoređen je na radna mjesta za koje ne ispunjavaju potrebne uslove. Usvojen je novi Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, ali još uvijek nije sačinjena optimalna sistematizacija sa potrebnim brojem izvršilaca.

Društvo posjeduje i certifikat upravljanja kvalitetom DIN EN ISO 9001:2000. Internim aktima, procedurama i uputstvima upravljanja standardom kvaliteta uređen je način rada i postupanja uposlenika, odobravanja i davanja ovlaštenja, razgraničenje dužnosti, kontrola pristupa, praćenje i nadzor.

Provedenom revizijom utvrdili smo da se doneseni akti i usvojene procedure u značajnom dijelu nisu primjenjivali. Uprava nije u dovoljnoj mjeri posvećivala dužnu pažnju i nije u potpunosti provodila potreban nadzor nad procesima i finansijskim transakcijama zbog čega je došlo do nepravilnosti i propusta u poslovanju. Uprava nije izvršila ni procjenu rizika značajnijih procesa rada i segmenata poslovanja.

Postupci i procedure nabavki nisu se provodili u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama. Predmeti ugovora su se dijelili, postupci dodjele ugovora provodili putem nižih vrijednosnih razreda, čime nije obezbjeđena pravična i aktivna konkurencija i efikasno korištenje javnih sredstava.

Nije formirana centralna baza podataka zaliha, sva skladišta nisu informatički uvezana, niti je usvojena odgovarajuća politika vođenja zaliha. Nabavke rezervnih djelova i materijala vršene su neplanski i po ukazanoj potrebi.

Zbog složenosti, specifičnosti i prirode obavljanja procedura štampanja, distribucije i prodaje karata u postojećim uslovima i okruženju, cjelokupan sistem i ovako štampane karte nije moguće u potpunosti zaštititi i otkloniti sve eventualne nepravilnosti, zloupotrebe i različite vrste falsifikata, radi čega ih treba tehnološki i informatički unaprijediti. Naprijed navedeno može da bude jedan od razloga trenda pada i stagnacije prodaje karata u zadnjih nekoliko godina.

U Elaboratu o popisu za 2008. godinu nisu konstatovana stanja po popisu i tzv. škontraciji² blagajnika Službe distribucije karata, čija su zaduženja prema knjigovodstvim evidencijama značajna. Mi nemamo dokaza da je na datum bilansa izvršen popis i škontracija ovih blagajnika, radi čega ne možemo potvrditi iskazana knjigovodstvena stanja. Nismo se uvjerali ni u opravdanost njihovih dosta velikih zaduženja, a posebno ako se ima u vidu da je godišnji popis i za prethodnu godinu proveden na isti način. Forma i sadržaj prethodnog elaborata su kao kod revidiranog, u kojem takođe nije konstatovano stanje po škontraciji ovih blagajnika.

Zakupcu „Green Oil“ d.o.o. Sarajevo nije fakturisana provizija na promet nafte, u skladu sa članom 7. Ugovora o zakupu, zbog čega je ostvaren manji priliv ekonomskih koristi. Nije sačinjeno ni Uputstvo o načinu praćenja prometa nafte i naftnih derivata na izdatoj benzinskoj pumpi, shodno istom ugovoru, niti je od strane uposlenika Društva vršena kontrola mjesečnog prometa.

Implementirani IT sistem nije u potpunosti u funkciji, radi neadekvatnog održavanja i nedostatka rezervnih dijelova. Sistem elektronske registracije točenja goriva nije u funkciji. Oštećena je i deinstalirana računarska oprema. Instalirani sistem za evidenciju radnog vremena nije u funkciji, ne prati se potrošnja goriva. Nisu poduzete aktivnosti od strane Uprave da se prevaziđe ovakvo stanje.

Na nedovoljno funkcionisanje, neuspostavljen sistem internih kontrola i nadzor ukazano je i od strane Odjela za internu reviziju. Odjel je izvršio reviziju procijenjenih rizičnih područja, o čemu su sačinjeni izvještaji i date preporuke. Utvrđeni su propusti i nepravilnosti u reviziji nabavki, zaliha, auto guma, potrošnje goriva i turističke poslovnice. U izvještajima je naglašena nedovoljna i neadekvatna podrška Uprave i nekooperativnost ostalih službi. Preporuke Odjela za internu reviziju se sporo, djelimično ili uopće ne realizuju. Zbog njihovog neprovođenja i zaključaka Odbora za reviziju, predsjednik Odbora za reviziju ponudio je ostavku, koju Nadzorni odbor nije prihvatio.

U cilju daljeg jačanja sistema internih kontrola i sprečavanja mogućih nepravilnosti i zloupotreba, pojačati kontrolu i nadzor u naprijed opisanim, ali i ostalim procesima, kako bi se postigla razumna sigurnost u pravilno postupanje uposlenih u skladu sa dodijeljenim ovlaštenjima. Radi sprečavanja i eliminisanja svih mogućih zloupotreba, dograditi i unaprijediti postojeći sistem štampanja, distribucije i prodaje karata

² škontracija² - podrazumijeva sravnjivanje prodatih i neprodatih karata sa ukupno zaduženim kartama, odnosno, uvid u trenutno stanje karata i novca.

primjenom novih tehnologija. Unaprijediti i usaglasiti postojeće ili donijeti nove akte i nadzirati njihovu realizaciju. Izgrađene IT sisteme u potpunosti koristiti.

Uprava treba da izvrši procjenu rizika najznačajnijih procesa rada i da u skladu sa ovlaštenjima poduzme mjere iz nadležnosti u pogledu preventivnog djelovanja.

4.3 Obavljanje zakonom utvrđene djelatnosti i zakonska usklađenost

Zakonom o komunalnim djelatnostima (Sl.novine Kantona Sarajevo« br: 31/04, 21/05) utvrđeno je da cijene usluga prevoza utvrđuje Vlada Kantona. U slučaju kada su cijene utvrđene u nižem iznosu od stvarne cijene koštanja i kada zbog nedostatka sredstava postoji opasnost od prekida redovnog obavljanja djelatnosti, sredstva za finansiranje obezbjeđuju se u budžetu Kantona, Grada i općina. Nije donesan akt kojim bi se definisali parametri i kriteriji načina utvrđivanja stvarne cijene koštanja.

Važeće cijene usluga javnog prevoza utvrđene su 2004. godine. Cijena osnovne pretplatne mjesečne, tzv.“građanske“ karte utvrđena je u iznosu od 53 KM. U Društvu smatraju da je to bila stvarna, ekonomska cijena, za razliku od cijena ostalih pretplatnih karata koje su utvrđene u znatno nižem iznosu. Od ukupnog broja korisnika javnog prevoza najveći broj ili 67,07 % koristi pretplatne mjesečne karte utvrđene u nižem iznosu od 53 KM. Cijene ovih karata su od 14 KM do 33 KM. Korisnici su penzioneri, đaci, RVI i različite socijalne kategorije koji plaćaju karte u punom iznosu ili iste djelimično ili u potpunosti subvencionira Kanton, u ovisnosti od kategorije korisnika. Najveći broj korisnika prevoza koristi pretplatne karte od 14 KM. Njihovo učešće u ukupnim pretplatnim kartama je 49,90 %. Razliku do pune, stvarne, građanske cijene pretplatnih karata niko ne subvencionira.

U sadašnjim uslovima, u okviru postojećih kapaciteta i resursa, utvrđene cijene prevoznih karata niže su od stvarnih cijena koštanja.

U maju 2008. godine Nadzorni odbor je donio zaključak da se utvrdi ekonomska cijena prevoznih karata. Ekonomska cijena podrazumijeva cijene kojima bi se obezbijedilo poslovanje Društva na granici rentabilnosti za koje Kanton ne bi trebao izdvajati bilo kakve subvencije, niti ostalu podršku tekućem poslovanju. Sačinjena je analiza i utvrđena ekonomska cijena karata. Nadzorni odbor nije prihvatio ponuđenu cijenu, iz razloga što ista ne odgovara ekonomskom stanju korisnika usluga prevoza i stanju na tržištu. Upravi je naloženo da zadrži sadašnji nivo cijena prevoznih usluga i da u roku od 30 dana ponudi novi prijedlog cijena javnog gradskog saobraćaja, a posebno subvencioniranih karata. Sačinjena je nova analiza i prijedlog ekonomskih cijena, ali ih Nadzorni odbor do okončanja predmetne revizije nije razmatrao.

Sadašnje poslovanje i funkcionisanje Društva karakterišu dosta teški i složeni uslovi privređivanja. Stanje voznog parka i infrastrukture je nepovoljno i upitno sa stanovišta bezbjednosti. Važeći Kolektivni ugovor nije primjenjiv, niti je primjeren sadašnjoj ekonomskoj situaciji i uslovima privređivanja. Ranije stvorene, značajne finansijske obaveze u najvećem dijelu dospijevaju u tekućoj godini. Nekretnine su pod hipotekama, a na svu značajnu pokretnu imovinu dato je založno pravo. Nastavljen je višegodišnji negativni poslovni trend, stvorena velika dubioza, gubici se u kontinuitetu, iz godine u godinu povećavaju. Izuzetno teško stanje u 2008. godini usložnjavalo je nepovjerenje i odsustvo saradnje između Nadzornog odbora i Uprave, kao i zahtjevi sindikata.

4.4 Plan poslovanja i finansijski plan

U martu 2008. godine sačinjen je Prijedlog revidiranog trogodišnjeg plana poslovanja 2006.-2008. godina, za 2008. godinu. Planiran je gubitak u iznosu od 14.512.000 KM. Nadzorni odbor prihvatio je ponuđeni Prijedlog Plana, a isti je usvojila i Vlada Kantona, u funkciji Skupštine. Plan investicija sačinjen je odvojeno, kao poseban akt. Predviđeno je da će se za ukupno planirana ulaganja u iznosu od 29.030.000 KM sredstva obezbijediti iz Budžeta Kantona, kredita, ino donacija i vlastitih izvora. Evidentno je da ovakav Plan investicija nije realan. Isti u biti predstavlja plan potreba, a ne realan, ostvariv plan.

Osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

	Ostvareno u 2007.	Planirano za 2008.	Ostvareno u 2008.	Indeks (5:3)	Indeks (5:4)	
1	2	3	4	5	6	7
I Ukupan prihod	53.558.587	57.116.000	54.699.667	102,13	95,76	
II Ukupni rashodi	60.530.605	71.628.000	71.565.201	118,22	99,91	
III Gubitak (II – I)	6.972.018	14.512.000	16.865.534	241,90	116,21	

Usluge javnog prevoza u 2008. godini na ukupno 102 otvorene linije obavljalo je 358 vozila. Prosječna starost vozila je 18 godina, od čega je najveća starost tramvaja 29 godina, trolejbusa 21 godina, autobusa 15 godina i minibusa 8 godina.

U 2008. godini prodato je 6.652.719 pojedinačnih karata i po tom osnovu ostvareni prihodi u iznosu od 9.861.791 KM. U istom periodu, ukupno je prodato 1.140.478 različitih vrsta pretplatnih karata, od čega 366.644 građanskih ili 32,15 % i 773.834 ili 67,85 % karata subvencioniranim i povlaštenim korisnicima sa nižim cijenama u odnosu na cijenu osnovne mjesečne karte. U ukupno ostvarenim prihodima od prodaje pretplatnih karata od 28.392.965 KM, prihodi od građanskih karata učestvuju sa 58,22 %, a prihodi od karata koje se subvencioniraju 41,78 %.

Uprava i organi upravljanja treba da donose realne i ostvarive planove. Plan poslovanja treba donositi u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

4.5 Stalna sredstva

Knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava na datum bilansa iskazana je u slijedećim iznosima:

	31.12.2008.	31.12.2007.
STALNA SREDSTVA	78.396.921	79.356.294
Stalna nematerijalna sredstva	111.474	166.963
Nekretnine, postrojenja i oprema	78.152.977	79.046.516
- Nekretnine, postrojenja i oprema, bez datih avansa	75.962.687	76.821.307
- Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	2.190.290	2.225.209
Ostala stalna materijalna sredstva	130.919	137.261
Dugoročna finansijska ulaganja i zajmovi	1.551	5.554

Nekretnine, postrojenja i oprema su najznačajnija imovina i njihovo učešće u ukupnim sredstvima je 99,69%. Struktura i promjene ove imovine u revidiranoj godini, bez datih avansa, daju se u slijedećoj tabeli:

	Opis	Zemljište	Građevin. objekti	Postroj. i oprema	Transpor. sredstva	Mat.sred. u pripr.	Ukupno
1	Nabavna vrijednost						
	na dan 31.12.2007.	3.485.120	121.515.046	21.649.321	90.655.797	8.066.308	245.371.592
	- direktna povećanja u 2008. g.	1.602.820				3.703.331	5.306.151
	- prijenos sa pripr.(inv.u toku)		102.743	358.503	3.077.761	(3.538.977)	30
	- otuđenje i rashodovanje			(118.902)	(7.230.307)		(7.349.209)
	- ostalo			25.585	(25.596)		(11)
	na dan 31.12.2008.	5.087.940	121.617.789	21.914.507	86.477.655	8.230.662	243.328.551
2	Akumulirana amortizacija						
	na dan 31.12.2007.		95.954.558	12.788.348	59.807.379		168.550.285
	- amortizacija za 2008.		1.703.868	1.129.386	3.263.214		6.096.468

	- otuđenje i rashodovanje			(111.485)	(7.169.391)		7.280.876
	- ostalo			5.287	(5.298)		(11)
	na dan 31.12.2008.		97.658.426	13.811.536	55.895.904		167.365.866
3	Neto knjigov.vrijednost						
	na dan 31.12.2007.	3.485.120	25.560.488	8.860.973	30.848.418	8.066.308	76.821.307
	na dan 31.12.2008.	5.087.940	23.959.363	8.102.971	30.581.751	8.230.662	75.962.687

Sve **nekretnine, postrojenja i oprema**, osim zemljišta, priznati su i vrednovani po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju.

Na datum bilansa vršena je procjena nadoknadive vrijednosti ove imovine. Efekat umanjnja u iznosu od 63.874 KM teretio je rashode obračunskog perioda.

Zemljište se odnosi na građevinsko, a priznato je po revalorizacionoj vrijednosti. Vrijednost zemljišta povećana je po osnovu promjene cijene utvrđene od strane nadležnih organa. Društvo posjeduje dokaze o vlasništvu nad istim.

Građevinski objekti izgrađeni su na vlastitom zemljištu i u posjedu su Društva. Povećanje u 2008. godini odnosi se na rekonstrukciju tramvajske pruge i adaptaciju radionice i administrativno upravne zgrade.

Postrojenja, oprema i transportna sredstva povećani su po osnovu nabavki i ulaganja, finansiranih iz vlastitih i sredstava Kantona, kao i iz kredita. Smanjenje je izvršeno po osnovu rashodovanja i isknjiženja već otpisanih sredstava. Krajem 2008. godine Nadzorni odbor je donio odluku o rashodovanju dijela stalnih sredstava. Na datum bilansa, na prijedlog popisne komisije rashodovana su sredstva sadašnje vrijednosti 50.208 KM. Knjiženja su provedena bez usvojenog Elaborata o popisu, obzirom da je Nadzorni odbor isti usvojio naknadno, 20.04.2009. godine.

Najznačajnija **materijalna sredstva u pripremi** odnose se na rekonstrukciju i montažu tramvaja po projektu SATRA (Sarajevski tramvaji) iz 2000. godine. Glavni dijelovi i sklopovi nabavljaju se od "Siemens"-a, po ugovoru. Ostali ugradbeni i potrošni materijal nabavlja se u zemlji. Predviđena je montaža 20 dvodjelnih i trodjelnih tramvaja. Svi izdaci i troškovi montaže se prema MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema, kapitaliziraju. Do sada je montirano i pušteno u saobraćaj 11 tramvaja, od čega 2 u revidiranoj godini. Na datum bilansa, u fazi montaže bilo je još 9 tramvaja, u vrijednosti od 6.333.588 KM.

Kao investicija u toku vodi se i projekat izradnje autopraonice iz ranijih godina. Na datum bilansa na ovoj poziciji iskazano je stanje u vrijednosti od 1.238.551 KM.

Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu iskazani su u iznosu od 2.190.290 KM. Isti se odnose na investicije u toku, odnosno, na naprijed navedena sredstva u pripremi. Najveći dio, u iznosu od 1.459.840 KM, odnosi se na uplaćena sredstva u prethodnom periodu dobavljaču "Siemens" Austrija, po osnovu nabavke sklopova i dijelova za tramvaje, po projektu SATRA. U 2008. godini nisu evidentirane isporuke, niti je avans pravdan. Kao avans iskazan je i iznos od 613.101 KM, prenesen iz prethodne godine, uplaćen dobavljaču "Elesprom" Slovenija za projekat autopraonice, koji kao ni prethodni nije pravdan. Prema izjavama odgovornih, praonica je isporučena i nalazi se na carinskom terminalu. Po tom osnovu, samo u 2008. godini plaćena je ležarina u iznosu od 37.987 KM.

Amortizacija za 2008. godinu obračunata je prema usvojenim politikama i stopama. Otpis se vršio linearnom metodom za svako pojedinačno sredstvo.

Za karakteristična sredstva Društva, primjenjene su slijedeće amortizacione stope:

Naziv sredstva	Stopa amortizacije (%)	Vijek trajanja (god.)
Zgrade	1,875	53 godine
Pruga	3,000	33 godine
Oprema - tramvaji	4,125	24 godine
Oprema - autobusi	12,000	8 godina
Oprema - minibusi	10,725	9 godina
Oprema - trolejbusi	9,000	11 godina

Društvo po osnovu kreditnih zaduženja ima ograničeno pravo raspolaganja nad pokretnom i nepokretnom imovinom u iznosu od 29.617.325 KM. Date su hipoteke na nekretnine u vrijednosti od 14.195.761 KM i založno pravo na pokretne stvari (uglavnom na vozila kojima se obavlja javni prevoz), u vrijednosti od 15.421.564 KM. Najveće ograničeno pravo raspolaganja u vrijednosti od 28.489.174 KM dato je Raiffeisen banci d.d. Sarajevo.

U zabilješkama uz finansijske izvještaje nisu objavljene sve potrebne informacije propisane zahtjevima iz paragrafa 73. i 74. MRS 16-Nekretnine, postrojenja i oprema. Posebno naglašavamo da nije objavljeno postojanje značajnog ograničenja na vlasništvo.

Ubrzati aktivnosti na okončanju započetih investicija.

U zabilješkama uz finansijske izvještaje objaviti sve informacije prema zahtjevima iz standarda.

4.6 Potraživanja

Na datum bilansa, iskazana su slijedeća potraživanja:

	31.12.2008.	31.12.2007.
POTRAŽIVANJA	3.741.917	5.742.329
Potraživanja od prodaje	3.106.676	5.359.634
Kupci u zemlji	4.127.076	6.694.740
Kupci u inostranstvu	1.915	0
Potraživanja za prodatu robu u komisionu	289.688	164.048
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	(1.312.003)	(1.499.154)
Druga kratkoročna potraživanja	635.241	382.695

Kupci u zemlji čine redovni kupci i sumnjiva i sporna potraživanja. Prezentirane evidencije o ročnosti kupaca nisu pouzdane, radi čega mi ne možemo potvrditi ročnu strukturu kupaca.

Sumnjiva i sporna potraživanja na datum bilansa iskazana su u iznosu od 1.642.617 KM. U 2008. godini na sumnjiva i sporna potraživanja preneseno je 177.319 KM, a isknjiženo 2.161.448 KM. Najveći dio od 1.977.363 KM odnosi se na naplaćena utužena potraživanja koja nisu rashodovana. Najznačajniji iznos od 1.849.816 KM naplaćen je od Vojske Federacije BiH.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je:

- sa sumnjivih i spornih potraživanja isknjižen iznos od 184.085 KM, od čega se 106.716 KM odnosi na naplaćena otpisana potraživanja. **Za preostalih 77.369 KM nije nam prezentirana odluka o otpisu i isknjiženju.**

U 2008. godini utužena su nenaplaćena potraživanja u iznosu od 55.795 KM. Nije vršena ispravka ovih utuženih potraživanja.

Na datum bilansa, na kontu ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca iskazan je saldo u iznosu od 1.312.014 KM.

Provedenom revizijom utvrdili smo i da:

- **primjenjene politike potraživanja nisu u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima. Sva potraživanja iskazana kao sumnjiva i sporna nisu utužena, niti su prenesena na konto ispravke vrijednosti. Razlika između salda konta sumnjivih i spornih potraživanja i ispravke vrijednosti potraživanja u iznosu od 330.612 KM odnosi se na sumnjiva i sporna potraživanja za koja nije vršena ispravka na teret rashoda;**

Obzirom na činjenicu da se radi o kratkoročnim potraživanjima koja nisu naplaćena u roku od godine dana za koja Uprava na datum bilansa nije vršila procjenu naplativosti, mi ne možemo prihvatiti njihovu realnost i potvrditi da će se u cjelosti naplatiti, te da je ista, u skladu sa načelom opreznosti i zahtjevima iz paragrafa 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafa 18. MRS 18 – Prihodi, trebalo ispraviti na teret rezultata poslovanja.

Računovodstvene politike unaprijediti i dopuniti. Usvojiti i objaviti politike potraživanja u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i dosljedno postupati u skladu sa istima.

Radi realnog iskazivanja potraživanja sva potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispravljati na teret rezultata poslovanja.

Obezbijediti iskazivanje potraživanja po ročnosti.

4.7 Novac i novčani ekvivalenti

Novčana sredstva iskazana kao gotovina i ekvivalenti gotovine, na datum bilansa iznosila su:

	31.12.2008.	31.12.2007.
Novac i novčani ekvivalenti	1.326.475	3.929.124
Računi u bankama – transakcijski (u domaćoj valuti)	1.249.210	3.627.063
Otvoreni akreditivi u domaćoj valuti	10.016	194.748
Blagajne (u domaćoj valuti)	12.609	7.290
Devizna računi (u EUR)	54.640	100.023

Gotovina i ekvivalenti gotovine odnose se na sredstva koja se vode na računima i u blagajni. Transakcijski računi otvoreni su kod deset poslovnih banaka. U iskazanim novčanim sredstava iskazan je i iznos od 61.759 KM, iako se radi o sredstvima koja se nalaze kod banaka u likvidaciji (57.171 KM kod SAB Banke i 4.588 KM kod BH Banke) i nisu raspoloživa.

Obzirom da su kao raspoloživa novčana sredstva iskazana i sredstva za koja postoji ograničenje u raspolaganju i koja nisu raspoloživa, ovakav način iskazivanja nije u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim pravilima.

Godišnji popis novčanih sredstava nije usaglašen sa stvarnim stanjem. Popisom su iskazana manja sredstva na računima poslovnih banaka u odnosu na stanja na računima poslovnih banaka, i to za iznos od 55.972 KM.

Radi realnog iskazivanja novčanih sredstava, izvršiti prenos sredstava koja se vode kod banaka u likvidaciji na poziciju potraživanja.

4.8 Zalihe

Na datum bilansa zalihe su iskazane u slijedećim iznosima:

	31.12.2008.	31.12.2007.
Zalihe	14.834.396	13.014.335
Sirovine i materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	13.503.782	12.891.740
- Obračun troška nabavke	6.196	0
- Sirovine i materijal	2.506.747	2.660.346
- Rezervni dijelovi	10.023.542	9.475.588
- Sitan inventar, auto gume i HTZ oprema	967.297	755.806
Trgovačka roba	4.468	51.621
Avansi za zalihe	1.326.146	70.974

Zalihe su priznate po trošku nabavke i nisu na datum bilansa vrednovane prema zahtjevima iz standarda.

Rezervni dijelovi u iznosu od 10.023.542 KM predstavljaju najznačajnije zalihe i za 5,78 % veće su od zaliha iskazanih na datum prethodnog bilansa.

Na datum prethodnog bilansa izvršen je otpis zaliha rezervnih dijelova u vrijednosti od 1.892.497 KM. Radi se o neupotrebljivim zalihama za postojeći vozni park koje po procjeni komisije predstavljaju nekurentne zalihe. U 2008. godini nisu realizovane preporuke u vezi njihovog otuđenja, odnosno prodaje.

Otpisane zalihe nisu izdvojene iz skladišta. U Elaboratu o popisu na dan 31.12.2008. godine konstatovano je stanje ove nekurentne robe u skladištima.

Provedenom revizijom konstatovali smo da:

- **na većem broju pojedinačnih artikala u skladištu autodijelova i rezervnih dijelova tramvaja u prethodne dvije godine nisu evidentirane poslovne promjene. Ovakvo stanje ukazuje da u skladištima postoji još značajna količina artikala koji se ne koriste za postojeći vozni park, a koje mi nismo u mogućnosti kvantificirati. Nekurentna roba rezultat je neracionalne nabavke u ranijim godinama i neefikasno vođenoj politici upravljanja zalihama, na što je ukazano i od strane Odjela za internu reviziju i što je potvrđeno u Analizi o stanju u preduzeću, sačinjenoj od strane Službe za plan, analizu i statistiku.**

Zbog naprijed navedenog i činjenice da zalihe nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS 2 – Zalihe, prema kojem se zalihe vrednuju po nabavnoj ili neto prodajnoj vrijednosti, u ovisnosti koja je niža, mi ne možemo potvrditi realnost i vrijednost iskazanih zaliha.

U zabilješkama uz finansijske izvještaje nisu objavljene ni sve potrebne informacije propisane zahtjevima iz paragrafa 36. istog standarda.

U okviru zaliha **sitnog inventara, auto guma i HTZ opreme** najznačajnije su zalihe sitnog inventara i auto guma. Njihov otpis vrši se 50 % metodom prilikom stavljanja u upotrebu.

Nije donesen normativ za gume, odnosno, nije utvrđen vijek korištenja i upotrebe auto guma.

Avansi za zalihe u najvećem dijelu se odnose na uplaćena sredstva dobavljaču Siemens Austrija, po ugovoru, po osnovu isporuke dijelova i sklopova za tramvaje, iz projekta SATRA. U revidiranoj godini, u vidu avansa, uplaćeno je 2.919.678 KM, a isporučeno je robe u vrijednosti od 1.678.388 KM. Preostalih 1.241.291 KM na datum bilansa iskazano je kao avans.

Radi realnog iskazivanja zaliha, formirati stručnu komisiju koja treba da preispita sve zalihe materijala i rezervnih dijelova. Zalihe koje se ne mogu koristiti za postojeći vozni park otpisati, a ostale zalihe vrednovati prema zahtjevima iz MRS 2 – Zalihe.

Donijeti normativ za auto gume i isti dosljedno i u potpunosti poštivati.

4.9 Obaveze

U finansijskim izvještajima iskazane su slijedeće obaveze:

	31.12.2008.	31.12.2007.
OBAVEZE	67.848.038	60.327.698
Dugoročne obaveze	35.447.340	42.828.426
- Dugoročne finansijske obaveze	8.279.998	22.209.871
Obaveze po kreditima te finansijskim i robnim zajmovima	1.777.760	18.460.431
Obaveze po osnovu finansijskih najмова	6.502.238	3.749.440
- Dugoročna razgraničenja i rezervisanja	27.167.342	20.618.555
Dugoročna razgraničenja	27.131.360	20.618.555
Dugoročna rezervisanja	35.982	0
Kratkoročne obaveze	32.400.698	17.499.270
Tekući dio dugoročnih finansijskih obaveza	19.219.592	6.149.048
Obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu	6.993.131	5.869.277
Obaveze za PDV	203.820	436.473
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja	4.004.627	1.428.841
Ostale kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja	1.979.528	3.615.631

U odnosu na prethodnu godinu, obaveze su veće za 7.520.340 KM, što je povećanje za 12,46 %.

Dugoročne finansijske obaveze u najvećem dijelu predstavljaju obaveze prema Raiffeisen bank d.d. Sarajevo, po osnovu finansijskih kredita za projekat SATRA i remont pruge. Na datum bilansa, u skladu

sa zahtjevima iz standarda izvršen je prenos obaveza do 1 godine sa dugoročnih na kratkoročne obaveze. Ukupne obaveze prema istoj banci, dugoročne i reklasifikovane na kratkoročne iznose 18.568.117 KM.

Dugoročna razgraničenja odnose se na primljene donacije, u najvećem dijelu od Kantona, za nabavku i ulaganja u stalna sredstva. Po ovom osnovu u 2008. godini od Kantona je dobiveno 8.200.000 KM. O utrošku sredstava sačinjen je izvještaj i isti je dostavljen nadležnom ministarstvu.

Kratkoročne obaveze u najvećem dijelu odnose se na tekući dio dugoročnih obaveza po osnovu finansijskih kredita.

Obaveze prema dobavljačima su povećane i odnosu na prethodnu godinu veće su za 19,15 %, što ukazuje na njihovo neredovno izmirivanje i pogoršanu likvidnost.

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druga davanja u najvećem dijelu predstavljaju iskazane obaveze za poreze i doprinose po osnovu isplaćenih plaća. Krajem godine isplaćena je plaća i za decembar, dok obaveze po osnovu poreza i doprinosa za novembar i decembar nisu izmirene i prenesene su u narednu godinu.

Ostale kratkoročne obaveze uglavnom se odnose na obustave, koje kao i porezi i doprinosi nisu uplaćene prilikom isplate plaća za novembar i decembar, već su prenesene u narednu godinu.

Pasivna vremenska razgraničenja uglavnom se odnose na razgraničene prihode po osnovu primljenih uplata za različite vrste pretplatnih karata koje nisu preuzete, a manji dio na unaprijed primljena sredstva za usluge reklamiranja u tekućoj godini.

4.10 Kapital

Na datum bilansa, kapital je iskazan u slijedećim iznosima:

	31.12.2008.	31.12.2007.
KAPITAL	30.451.671	41.714.386
Upisani uplaćeni osnovni kapital	64.544.289	71.516.307
Revalorizacione i prenesene rezerve	8.674.423	7.071.603
Akumulirana (zadržana) dobit	217.537	217.537
Akumulirani gubitak	(42.984.578)	(37.091.061)

Osnovni kapital utvrđen je Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo o usklađivanju statusa Društva sa Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji BiH broj: 01-05-30033/05, od 10.11.2005. godine. Prema istoj Odluci i Statutu, osnovni kapital čini novac iskazan u iznosu od 10.000 KM. Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj: UF/I-2438/05, od 19.04.2006. godine izvršeno je usklađivanje i oblika osnovnog kapitala prema kojem je registrovan osnovni, upisani i uplaćeni kapital u novcu u iznosu od 10.000 KM. Provedenom revizijom utvrdili smo da je:

postupak upisa i registracije osnovnog kapitala Društva urađen kao da se radi o pravnom licu koje se tek osniva. Tom prilikom zanemarena je činjenica da se radi o subjektu koji posluje duži vremenski period, a koji je u vrijeme usklađivanja raspolagao značajnim sredstvima i imao već stvorene obaveze i iskazan kapital. Provedenim postupkom registracije osnovnog kapitala došlo je do značajne neusklađenosti registrovanog sa knjigovodstvenim, utvrđenim prema zahtjevu iz paragrafa 49. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Skupština Društva nije poduzimala aktivnosti na usaglašavanju upisanog kapitala kod nadležnog suda sa iskazanim knjigovodstvenim.

Revalorizacione i prenesene rezerve rezultat su usklađivanja i očuvanja vrijednosti kapitala sa tržišnom vrijednošću.

Akumulirana dobit predstavlja neraspoređenu dobit iz prethodnih perioda.

Akumulirani gubitak na datum prethodnog bilansa iznosio je 37.091.061 KM. Na osnovu odluke Skupštine u 2008. godini izvršeno je pokriće gubitka iz prethodne godine u iznosu od 6.972.018 KM. U istoj godini je iz Budžeta Kantona, na ime pokrića gubitka, doznačeno 4.000.000 KM.

Akumulirani gubitak na datum bilansa iznosi 42.984.578 KM.

Skupština Društva nije donosila ostale odluke o pokriću gubitka, što je u njenoj nadležnosti.

Izvršiti usklađivanje registrovanog kapitala sa knjigovodstvenim.

4.11 Prihodi

Prema finansijskim izvještajima, prihodi ostvareni u obračunskom periodu iskazani su u slijedećim iznosima:

	01.01. - 31.12.2008.	01.01. - 31.12.2007.
PRIHODI	54.699.667	53.558.587
Prihodi od prodaje	41.549.090	41.003.564
- prihodi od pruženih usluga	40.436.339	40.042.214
- prihodi od prodaje robe	218.315	235.188
- prihodi od prodaje dobara i usluga na stranom tržištu	314.823	396.526
- prihodi od zakupnina i najamnina	187.956	2.700
- ostali prihodi od prodaje	391.657	326.935
Finansijski prihodi	758.181	75.601
Ostali prihodi	12.392.396	12.479.422
- Prihodi od dotacija, potpora, poticaja i sl.	10.100.000	7.600.000
- Naplaćena otpisana potraživanja	106.716	0
- Prihodi iz ranijih godina	234.892	210.416
- Prihodi po ostalim osnovama	1.950.787	4.669.006

Prihodi od prodaje predstavljaju prihode koji se ostvaruju po osnovu obavljanja osnovne djelatnosti. U okviru istih najznačajniji su prihodi od pruženih usluga, čije cijene utvrđuje Kanton. Najveći prihodi od pruženih usluga ostvareni su od prodaje svih vrsta karata. Ovi prihodi iskazani su u iznosu od 38.254.756 KM, od čega se 31.406.293 KM odnosi na prihode od korisnika usluga javnog prevoza, dok je preostalih 6.848.463 KM za različite kategorije korisnika javnog prevoza subvencionirao Kanton.

Prihodi od zakupnina iskazani su u iznosu od 187.956 KM. U okviru istih, iznos od 76.800 KM odnosi se na prihod po osnovu zakupa benzinske pumpe firme „Green Oil“ d.o.o. Sarajevo, po ugovoru iz 2005. godine. U 2008. godini nije fakturisana ugovorena visina mjesečne zakupnine u iznosu od 15.000 KM, već u neto iznosu od 6.400 KM. Prema izjavama odgovornih, Nadzorni odbor je krajem 2007. godine smanjio ranije utvrđenu mjesečnu zakupninu za 50 %, o čemu nam nije prezentirana odluka.

Finansijski prihodi u najvećem dijelu, u iznosu od 754.516 KM predstavljaju naplaćene kamate od Vojske Federacije BiH, po pravosnažnom sudskom rješenju.

Prihodi od dotacija, potpora i donacija odnose se na doznačena sredstva Kantona, u vidu podrške tekućem poslovanju.

Prihode po ostalim osnovama u najvećem dijelu, u iznosu od 1.675.801 KM predstavljaju prihodi preneseni sa odloženih prihoda. Radi se o donacijama Kantona za nabavku i ulaganja u stalna sredstva, koji su prethodno knjiženi na razgraničene prihode. Nakon nabavke i aktiviranja ovih sredstava, kao prihod obračunskog perioda priznat je dio u visini obračunate amortizacije.

4.12 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su slijedeći rashodi:

	01.01. - 31.12.2008.	01.01. - 31.12.2007.
RASHODI	71.565.201	60.530.605
Operativni rashodi	69.076.160	58.737.438
Finansijski rashodi	1.847.485	1.052.104
Ostali rashodi	641.556	741.063

Iskazani rashodi na datum bilansa veći su u odnosu na prethodnu godinu za 11.034.596 KM, što je povećanje za 18,22 %.

Operativni rashodi obuhvataju troškove prodatih proizvoda, roba, dobara i usluga, uključujući i troškove uprave, prodaje i administracije. Najveći su troškovi poslovanja u iznosu od 68.912.860 KM, a u okviru istih najznačajniji su troškovi zaposlenih.

Troškovi zaposlenih iskazani u iznosu od 43.265.302 KM čine 60,45 % ukupnih troškova poslovanja. Ove troškove čine plaće i naknade plaća u iznosu od 34.095.029 KM i naknade troškova zaposlenih u iznosu od 9.170.273 KM. Primanja zaposlenih regulisana su Pravilnikom o radu i Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede Kantona Sarajevo.

Plaće i naknade plaća u odnosu na prethodnu godinu veće su za 23,37 %. Obračun i isplata plaća vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu. Radna mjesta zaposlenih vrednovana su brojem bodova koji se množi vrijednošću boda utvrđenom od strane direktora. Vrijednost boda utvrđena u maju 2008. godine nije se mijenjala do kraja godine. Zbog nedostatka sredstava, nije vršena isplata plaća prema Kolektivnom ugovoru. Sindikalni odbor nije dao saglasnost za ovakvu isplatu, zbog čega nije isključena mogućnost pokretanja tužbi i nastanka potencijalnih obaveza, koje bi u sadašnjim uslovima Društvo dovelo u još težu situaciju i prouzrokovalo neizvjesnost daljeg poslovanja.

Najviša neto plaća isplaćena u 2008. godini iznosila je 2.058 KM, a najniža 438 KM. Prosječno isplaćena neto plaća po zaposleniku u 2008. godini iznosila je 858 KM. Isplaćena najniža plaća u 2008. godini nije bila niža od zajamčene plaće u Federaciji BiH.

Provedenom revizijom smo utvrdili da:

Pravilnik o radu i Kolektivni ugovor u dijelu u kojem je regulisana stimulacija nisu usaglašeni. Obračun i isplata stimulacija u pojedinim slučajevima vršena je i do 30 % na plaću, shodno članu 56. Pravilnika o radu, što nije u skladu sa članom 47. Kolektivnog ugovora, prema kojem stimulativni dodatak na plaću može iznositi najviše 20 %, radi čega mi ne možemo potvrditi pravilnost isplaćenih stimulacija;

Vozačima i kontrolorima je po osnovu prodatih karata isplaćeno 107.799 KM, iako ova vrsta naknade nije regulisana Pravilnikom o radu, zbog čega ne možemo potvrditi da su isplaćena sredstva pravilno odobrena;

Naknade troškova zaposlenih odnose se na: topli obrok, po osnovu kojeg je isplaćeno 6.418.686 KM, troškove prevoza na posao i sa posla 1.380.093 KM i regres za godišnji odmor 1.371.494 KM. Naknada za topli obrok utvrđena je u iznosu od 12 KM po radnom danu, dok je regres isplaćen linearno, po 700 KM svakom uposleniku. Prema Pravilniku o radu, troškovi prevoza na posao i sa posla regulisani su samo za kategorije uposlenika koji imaju prebivalište u zonama u kojima nije dostupan javni prevoz, prema kojem se istima priznaje 50 % troškova prevoza drugih prevoznika.

Prema saznanjima sa kojima raspolazemo, svi uposlenici posjeduju službene akreditacije štampane u februaru 2007. godine, po osnovu kojih ostvaruju besplatan javni prevoz.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je i pored toga:

- **svim uposlenicima u vidu naknade za troškove prevoza isplaćivano po 75 KM mjesečno. Osnov za isplatu je odluka direktora broj 01/223, od februara 2008. godine, po kojoj se 55 KM knjigovodstveno iskazivalo kao trošak prevoza po osnovu mjesečne karte za prethodni mjesec, a preostalih 20 KM kao akontacija za tekući mjesec. Novom odlukom iz oktobra, samo je izvršena preraspodjela navedenog iznosa, prema kojoj se 53 KM iskazivalo kao troškovi prevoza, a ostatak od 22 KM kao razlika toplog obroka. Isplata ove naknade vršena je i za vrijeme godišnjeg odmora uposlenika. Po navedenom osnovu u 2008. godini isplaćeno je 1.633.425 KM, od čega je 1.154.851 KM iskazano kao troškovi prevoza.**

Uprava nije iskoristila mogućnost da u postojećim okolnostima i situaciji u kojoj obavlja usluge javnog prevoza na području Kantona Sarajevo svojim uposlenicima omogući transparentan besplatan prevoz vlastitim sredstvima javnog prevoza, već je isplatama novčane naknade po istom osnovu svim uposlenicima samo potvrdila svoju neefikasnost i neracionalnost i na taj način direktno uticala na odliv sredstava i povećanje gubitka u poslovanju.

Stoga po našem mišljenju nije bilo osnova za isplatu naknade u vidu troškova prevoza u ukupnom iznosu od 1.154.851 KM.

Finansijski rashodi u najvećem dijelu, u iznosu od 1.477.917 KM čine kamate po kreditima, dok su kamate po osnovu lizinga iznosile 294.051 KM.

Usaglasiti Pravilnik o radu sa Kolektivnim ugovorom.

Isplatu troškova zaposlenih odobravati isključivo prema važećim aktima, u skladu sa važećim zakonskim propisima.

4.13 Finansijski rezultat

Gubitak u 2008. godini u iznosu od 16.865.534 KM je za 241,90 % veći od gubitka iskazanog u prethodnoj godini. Gubitak od operativne aktivnosti koji je veći i iznosi 24.320.680 KM, potvrđuje da Društvo obavljanjem osnovne djelatnosti u sadašnjim uslovima, u okviru postojećih kapaciteta i resursa, ne može pokriti ni troškove redovnog poslovanja. Samo za troškove zaposlenih u 2008. godini utrošeno je 43.265.302 KM, što se nije moglo obezbijediti iz operativnih prihoda koji su iznosili 41.549.090 KM i na nivou su prihoda iz prethodne godine.

Zbog izuzetno teškog i složenog stanja u kojem se nalazi, doznačena sredstva od Kantona po različitim osnovama u 2008. godini u iznosu od 29.148.463 KM nisu bila dovoljna za poboljšanje stanja, smanjenje gubitka i ublažavanje dubioze u poslovanju. Sadašnja pozicija Društva kao privrednog društva je neodrživa. Bez aktivnijeg uključivanja osnivača, sistemskog rješavanja uzroka i otklanjanja posljedica, osnovni ciljevi kao što su kvalitetan, brz, pouzdan i ekološki čist javni prevoz, nisu realni, niti su ostvarivi.

4.14 Nabavke

Revizijom nabavki utvrdili smo propuste i nepravilnosti u provedenim postupcima i procedurama. U 2008. godini provedeno je 1.024 postupaka, a zaključeno 994 ugovora, u vrijednosti od 18.028.342 KM. Veći broj nabavki nije proveden u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH, njegovim provedbenim i vlastitim aktima. Sredstva nisu korištena transparentno i na efikasan način. Predmeti ugovora su se dijelili i primjenjivali postupci dodjele ugovora u kategoriji drugih, nižih vrijednosnih razreda. Od ukupnog broja zaključenih ugovora, 798 ili 80,28 % u vrijednosti od 1.278.838 KM dodijeljeno je direktnim sporazumima. Putem konkurentskih zahtjeva dodijeljeno je 170 ugovora u vrijednosti od 2.528.388 KM, 12 ugovora u vrijednosti od 529.010 KM pregovaračkim postupcima i 14 ugovora u vrijednosti od 13.692.107 KM otvorenim postupcima. Za sve pokrenute postupke nabavki nisu bila obezbjeđena potrebna sredstva. Sve aktivnosti u vezi provođenja postupaka, uključujući i utvrđivanje kriterija, pripremala je i provodila Služba za komercijalne poslove. Evidentna je slaba organizacija i nekoordinacija između pojedinih sektora i službi.

- Ugovori dodjeljeni putem otvorenih postupaka

U postupcima dodjele ugovora putem otvorenih postupaka objavljeni kriteriji za dodjelu ugovora nisu bili adekvatni i dijelom su predstavljali kvalifikacione kriterije. Zbog nedefinisanih i nepreciznih tehničkih specifikacija vršene se česte izmjene tenderske dokumentacije. Postupci dodjele ugovora trajali su neprimjereno dugo, u pojedinim slučajevima i preko godine dana.

Naprijed navedeno odnosilo se na slijedeće ugovore:

- **Nabavka roba: Novi solo autobusi (4 kom.) – izabrani ponuđač: “Sejari” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 1.087.441 KM**

U tenderskoj dokumentaciji nisu bili precizirani svi traženi uslovi. Neadekvatno je definisan paritet, ali i objavljeni kriteriji za dodjelu ugovora. U obavještenju je naveden rok isporuke, a istovremeno je bio i jedan od kriterija za dodjelu ugovora. I drugi kriterij, broj prodatih vozila sa listom glavnih dobavljača predstavlja kvalifikacioni kriterij. Evidentni su propusti i u daljem vođenju postupka. Služba za komercijalne poslove je neposredno prije otvaranja ponuda komisiji dostavila koverte sa ponudama, a da ih prethodno,

navodima komisije, nije pravilno evidentirala. U zapisniku sa otvaranja ponuda konstatovano je da su sve ponude formalno ispravne. Međutim, u daljem toku postupka, jedan od kandidata eliminisan je zbog nepotpune dokumentacije. Isti je uložio prigovor navodeći da je svu traženu dokumentaciju dostavio. Prigovor je odbačen. Iako je komisija predložila da se zbog povrijeđenih procedura u vođenju postupka predmetna nabavka poništi, postupak je nastavljen i izabran ponuđač. U drugostepenom postupku, žalba ponuđača odbačena je kao neuredna iz formalnih razloga, bez upuštanja u meritum.

- **Nabavka roba: LOT 1 - Novi zglobni gradski autobusi (15 kom.) – izabrani ponuđač: “Ikarbus” a.d. Zemun; Vrijednost ugovora: 5.105.000 KM**

Objavljena tenderska dokumentacija nije bila precizna i u potpunosti definisana. Neposredno nakon objavljivanja predmetnog postupka bilo je izmjena u tenderskoj dokumentaciji. U Zapisniku sa otvaranja ponuda nije konstatovano da isti ponuđač daje popust. Zbog nepreciznosti u tenderskoj dokumentaciji, mjesec dana od otvaranja ponuda od ponuđača je zatraženo pismeno pojašnjenje ponuda, u dijelu koji se odnosi na rokove isporuke, što je bio jedan od kriterija za dodjelu ugovora. Evaluacija ponuda trajala je više od tri mjeseca. Izabrani ponuđač nije u potpunosti ispunio sve tražene uslove iz tehničke dokumentacije (tačka 4.2.). Uloženi prigovori dva ponuđača su odbačeni kao neosnovani. I izjavljena žalba ponuđača je od strane nadležnog organa odbijena kao neosnovana. Ugovor sa izabranim ponuđačem zaključen je 24.11.2008. godine. Prethodno je Skupština Društva dala saglasnost na njegovo zaključenje, a nakon zaključenja saglasnost su dala tri člana Nadzornog odbora.

- **Nabavka roba: LOT 135 - Računari i računarska oprema – izabrani ponuđač: “Disti” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 352.502 KM**

U predmetnom postupku, jedan od objavljenih kriterija za dodjelu ugovora, referens lista, u biti predstavlja kvalifikacioni kriterij. Postupak dodjele predmetnog ugovora trajao je neprimjereno dugo. Ugovor je zaključen godinu dana od dana donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača, što potvrđuje neefikasnost u provođenju postupaka javnih nabavki. Ako se ima u vidu da se radi o robi čije cijene značajno padaju, odobreni popust na pojedine artikle bio je više nego simboličan.

- **Nabavka roba: LOT 28 - Mijenjač – izabrani ponuđač: “Sinhron” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 115.452 KM**

I u ovom postupku, jedan od objavljenih kriterija za dodjelu ugovora bila je i referens lista. Postupak koji je takođe dugo trajao, dva puta je poništavan. Okončan je pregovaračkim postupkom, nakon izmjene tehničkih karakteristika. Ugovor je zaključen sedam mjeseci nakon donošenja odluke o izboru ponuđača.

- **Nabavka roba: LOT 1 - Novi gradski midibusi – izabrani ponuđač: “Daustruck” d.o.o. Split; Vrijednost ugovora: 958.357 KM**

Nakon provedenog postupka sa izabranim ponuđačem zaključen je ugovor. Ugovorom je precizirano da će prodavac dati kupcu ovlaštenje da servisiranje i opravke vozila u garantnom roku vrši u vlastitom Pogonu održavanja, iako je u kvalifikacionim uslovima, jedan od traženih uslova bio da ponuđač mora imati obezbijedenu radionicu opremljenu za servisiranje (servisno-prodajnu mrežu) na području Kantona Sarajevo. U odluci Nadzornog odbora kojom je data saglasnost na zaključenje ugovora naloženo je Upravi da dostavi informaciju o načinu finansiranja nabavke, što upućuje na zaključak da se i predmetni postupak obavio bez prethodno obezbijedenih sredstava.

- **Nabavka roba: LOT 45 – Kancelarijski materijal – izabrani ponuđač: “Defter Comerc” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 99.271 KM**

Objavljeni kriteriji za dodjelu ugovora, pored ostalih, bili su referens lista, kvalifikacioni kriterij, ali i garantni rok, koji se i prema navodima komisije za provođenje predmetne nabavke mogao primijeniti samo za određeni broj artikala. Sve ovo ukazuje da se pri definisanju kriterija nisu uvažavale specifičnosti svakog pojedinačnog postupka. I ovaj postupak takođe je dugo trajao. Okončan je pregovaračkim postupkom, nakon što je otvoreni postupak dva puta poništen.

- **Nabavka usluga: - Transport tramvajskih vozila (18 kom.) – izabrani ponuđač: “MALCom” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 785.070 KM**

Iako se radilo o uslugama transporta tramvaja iz Amsterdama do Sarajeva, jedan od objavljenih kriterija bio je garantni rok.

- **Nabavka roba: LOT 79 – Nafta i naftni derivati – izabrani ponuđač: “Green Oil” d.o.o. Sarajevo; Vrijednost ugovora: 5.272.903 KM**

Postupak započeo 12.02.2007. godine, okončan je 03.03.2008. godine. Nakon donošenja odluke o izboru ponuđača, uložena je žalba zbog ponudene neprirodno niske cijene. Isti je odbačen, a nakon toga vođen drugostepeni postupak, koji je okončan odbijanjem žalbe od strane nadležnog organa.

- Ugovori dodjeljeni putem konkurentskih zahtjeva sa objavljivanjem i bez objavljivanja:

Značajan broj postupaka nabavki srodnih roba proveden je putem konkurentskih zahtjeva i direktnih sporazuma, iako su postojali svi uslovi za provođenje otvorenih postupaka.

Putem konkurentskih zahtjeva izabrani su ponuđači kojima je dodijeljeno više sličnih, srodnih ugovora, od kojih se navode najznačajniji:

- **Ponuđač «Sinhron» d.o.o. Sarajevo, kojem je dodijeljeno 25 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 307.394 KM;**
- **Ponuđaču «Autoelektra» d.o.o. Sarajevo, dodijeljeno je 19 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 404.004 KM;**
- **Ponuđaču «Union Comerc CO» d.o.o. Zenica, dodijeljeno je 12 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 254.642 KM;**
- **Ponuđaču «Compres» d.o.o. Sarajevo, dodijeljeno je 11 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 209.705 KM;**
- **Ponuđaču «Interauto» d.o.o. Sarajevo, dodijeljeno je 10 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 131.065 KM;**
- **Ponuđaču «Kasumex» d.o.o. Sarajevo, dodijeljeno je 9 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 187.040 KM;**
- **Ponuđaču «Commeway» d.o.o. Sarajevo, dodijeljeno je 8 ugovora za nabavku rezervnih dijelova, u ukupnoj vrijednosti od 73.984 KM;**

Postupke nabavki provoditi u skladu sa propisanim procedurama iz Zakona o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima i na taj način postupati u skladu sa članom 34. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH.

4.15 Sudski sporovi

Društvo je kao tužitelj za naplatu potraživanja po svim osnovama pokrenulo sudske sporove u ukupnoj vrijednosti od 1.367.798 KM. Istovremeno, na datum bilansa, protiv Društva, kao tužene strane pokrenuti su i vode se postupci po raznim osnovama u ukupnom iznosu od 3.785.026 KM.

4.16 IT sistem

IT sistem Društva čini više lokalnih računarskih mreža, raspoređenih na više lokacija, međusobno povezanih bežično ili optičkim kablom. Kao podrška poslovnim procesima koriste se različita aplikativna rješenja. Informacioni sistem u značajnoj mjeri nije dovršen i unaprijeđen. U odnosu na prethodnu reviziju stanje se nije značajnije promijenilo. Samo je nabavljen hardver. Najveći dio IT projekata iz strategije IT razvoja nije implementiran, iako su planirani rokovi za implementaciju istekli. Izrada mrežne infrastrukture, računarske mreže sa optičkim kablom duž trase tramvajske i računarske bežične mreže, bez koje nije moguća implementacija drugih sistema, u početnoj je fazi implementacije. Zbog neuvezanosti mreže i nedostatka adekvatne opreme, sistem još uvijek ne obezbjeđuje automatski prijenos naloga iz svih knjigovodstvenih analitika u računovodstvenu sintetiku glavne knjige. Neimplementirani projekti u direktnoj su funkciji ostvarivanja primarnih poslovnih ciljeva, kao što je povećanje stepena naplate i podizanje nivoa sigurnosti. Značajan dio poslovnih procesa koji se obavlja putem šaltera nije informatički podržano. Sistem za prodaju karata još uvijek nije izgrađen, automatizovano poništavanje karata implementirano je samo u tramvajima. Sadašnji sistem naplate vožnji ne podržava naplatu prema dužini vožnje. Ista je cijena karte bez obzira na dužinu putovanja. Nisu podržane razne opcije vožnje, kao što su promjena vrste saobraćaja u toku putovanja u istom smjeru. Značajan dio radnih procesa i procesa podrške kojima bi se unaprijedilo poslovanje, iako osmišljeno, takođe nije izgrađeno ili nije dovršeno. Posebno ističemo važnost uvođenja sistema za prodaju karata, kontrolisani ulaz u vozila na stajalištima, lokalizaciju vozila na linijama, video nadzor i informisanje putnika. Primjena novih tehnoloških rješenja u sistemu naplate, kao što su magnetne kartice za mjesečne i karte za duže vremenske periode, u potpunosti bi eliminisala mogućnost zloupotreba i falsifikata, koje je sada zbog primjenjene tehnologije (papirni kuponi) i složenih procedura štampanja, zaduženja i razduženja neprodatih kupona teško kontrolisati.

Izgrađene IT sisteme u potpunosti koristiti i na taj način obezbijediti i unaprijediti poslovnu podršku Upravi u procesu donošenja poslovnih odluka, planiranju i izvještavanju.

U cilju izgradnje integralnog IT sistema koji će obezbijediti adekvatnu podršku radnim i procesima podrške, uz podršku osnivača, postojeći IT sistem dograditi i primjenom novih tehnoloških dostignuća unaprijediti.

Obezbijediti funkcionalnost sistema da se naplata vožnje vrši prema ostvarenoj dužini vožnje. Obezbijediti mehanizme za kontrolu implementacije IT strategije, kao što su formiranje nadležnih tijela i izrada procedura.

Osigurati adekvatno održavanje implementiranih sistema.

I putem web stranice obezbijediti aktuelne informacije iz domena servisa koje isporučuje korisnicima.

Postojeća organizaciona struktura IT funkcije ne obezbjeđuje strateški princip obrade informacija na mjestu na kome i nastaje. Iste nisu u potrebnoj mjeri podrška Upravi u procesu donošenja poslovnih odluka, planiranja i izvještavanja. Nismo se uvjerali ni da je Uprava u dovoljnoj mjeri zainteresirana za njenu poslovnu podršku. Prema novoj organizacijskoj strukturi promijenjen je hijerarhijski nivo i pozicija IT funkcija. Organizovanjem kao službe u okviru drugog sektora, IT funkcije svedene su na operativni nivo i isključene iz upravljanja.

Pozicionirati IT funkciju u organizacijskoj strukturi u ovisnosti o značaju za poslovni model organizacije, a posebno za poslovnu strategiju. Osigurati liniju izvještavanja prema odabranom modelu. Osigurati strateški princip da se informacija obrađuje na mjestu nastanka.

Za IT projekte nisu planirana potrebna sredstva. Implementacijom planiranih projekata modernizovao bi se i unaprijedio javni gradski prijevoz u Kantonu Sarajevo i doveo na nivo razvoja javnih gradskih prijevoza u sličnim gradovima u okruženju ili šire u Evropi.

U svrhu poboljšanja funkcionisanja javnog prevoza u Kantonu Sarajevo i ostvarivanja ciljeva iz poslovne strategije, neophodno je izvršiti procjenu potrebnih sredstava za nastavak implementacije IT projekata. Definirati prioritete i izraditi akcione planove za implementaciju.

O svemu ovome blagovremeno informisati osnivača i tražiti mogućnost iznalaženja potrebnih sredstava.

5. KOMENTAR

Društvo je 25.06.2009. godine dostavilo komentar na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja, bez broja, u vidu primjedbi i obrazloženja datih od strane nadležnih službi, uz koje je priložena i dodatna dokumentacija.

Prihvatili smo sve dokumentaciono opravdane dokaze i sve što je imalo realnu osnovu za korekciju uključili smo u konačan Izvještaj. Dio primjedbi iz komentara nije prihvaćen iz razloga što za iste nije dato adekvatno obrazloženje, niti je priložena relevantna dokumentacija.

Posebno nismo mogli prihvatiti, niti se složiti sa primjedbama i obrazloženjem datim za:

1. Rad Uprave i neslaganje sa našom kvalifikacijom da Uprava nije u dovoljnoj mjeri posvećivala dužnu pažnju, niti je provodila potreban nadzor nad procesima i finansijskim transakcijama, zbog čega je i došlo do nepravilnosti i propusta u radu

Mi i dalje ostajemo pri datim konstatacijama, obzirom da smo se u isto uvjerali na osnovu provedene revizije, a što je potvrđeno i od strane Odjela za internu reviziju u izvještajima o obavljenim revizijama rizičnih područja u 2008. godini. Uprava je samo deklarativno prihvatila date preporuke Odjela za internu reviziju, obzirom da od nadležnih službi nije tražila informacije o poduzetim aktivnostima na prevazilaženju utvrđenih slabosti i propusta u radu, zbog čega je i direktor Odbora za reviziju podnio ostavku.

2. Zakupca „Green Oil“ i navode u komentaru, da nije bilo osnova za fakturisanje ugovorene provizije na promet goriva

Činjenica je da istom zakupcu nije fakturirana provizija na promet nafte, u skladu sa članom 7. Ugovora o zakupu, čak od strane nadležne službe nije sačinjeno ni potrebno Uputstvo o načinu praćenja prometa nafte i naftnih derivata na izdatoj benzinskoj pumpi, shodno istom ugovoru, niti je od strane uposlenika Društva vršena kontrola mjesečnog prometa. Dostavljena dokumentacija o ostvarenom prometu nafte je dokumentacija zakupca, a ne Društva, radi čega je mi ne smatramo pouzdanim dokazom, te je stoga ne možemo ni prihvatiti.

3. Godišnji popis, za koji se navodi da je vršen u skladu sa propisima

U Elaboratu o popisu za 2008. godinu nisu konstatovana stanja po popisu i škontraciji blagajnika Službe distribucije karata čija su zaduženja prema knjigovodstvim evidencijama značajna. Stoga mi nemamo dokaza da je na datum bilansa izvršen popis i škontracija ovih blagajnika, niti možemo potvrditi iskazana knjigovodstvena stanja, radi čega i ostajemo pri ranije datim konstatacijama u izvještaju.

4. Proces štampanja, distribucije i prodaje karata, za koji se navodi da obezbjeđuje potpunu sigurnost i zaštitu

Provedenom revizijom mi smo se u potpunosti upoznali sa svim procedurama koje se primjenjuju u ovom procesu. Međutim, mi se nismo uvjerali da iste obezbjeđuju potpunu sigurnost i zaštitu. Zbog složenosti, specifičnosti i prirode obavljanja ovih procedura u postojećim uslovima i okruženju mi smatramo da postojeće štampane karte nije moguće u potpunosti zaštititi i otkloniti sve eventualne nepravilnosti, zloupotrebe i različite vrste falsifikata, radi čega ih treba tehnološki i informatički unaprijediti. Po našem mišljenju, ovo može da bude jedan od razloga trenda pada i stagnacije prodaje karata u zadnjih nekoliko godina.

5. Iskazane zalihe, za koje se navodi da iskazana stanja predstavljaju minimalne zalihe

Mi i dalje ostajemo pri konstatacijama da u skladištima postoji značajna količina artikala koji se ne koriste za postojeći vozni park, a koje mi nismo u mogućnosti kvantificirati. Provedenom revizijom utvrdili smo da na značajnom broju artikala u prethodne dvije godine nisu evidentirane promjene. Na postojanje značajnih količina nekurentnih zaliha ukazano je i od strane Odjela za internu reviziju, a što je potvrđeno i u Analizi o stanju u preduzeću, sačinjenoj od strane Službe za plan, analizu i statistiku. Obzirom na naprijed

navedeno i činjenicu da zalihe nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS 2 – Zalihe, prema kojem se zalihe vrednuju po nabavnoj ili neto prodajnoj vrijednosti, u ovisnosti koja je niža, mi nemamo elemenata da potvrdimo njihovu vrijednost iskazanu u finansijskim izvještajima.

6. Isplaćene naknade po osnovu troškova na posao i sa posla, za koje se navodi da su u skladu sa Uredbom o naknadama

Ni ove konstatacije ne možemo prihvatiti. Uposlenicima GRAS-a nisu isplaćivane karte za prevoz, kako se navodi u komentaru, već su isplaćivana novčana sredstva u vidu naknade za troškove prevoza vlastitim sredstvima javnog prevoza.

Dostavljena odluka koja nosi datum 05.02.2007. godine, po formi i sadržaju ne razlikuje se od odluke iz aprila 2006. godine, što upućuje na zaključak da su iste važile samo za godinu u kojoj su donesene. Takva odluka nije nam prezentirana za revidiranu godinu.

Ako se ima u vidu svrha donošenja navedenih odluka i postupci koje je odobrila Uprava, proizilazi da su odluke donesene samo deklarativno.

Iako se u odlukama navodi da se zbog dosta teške finansijske situacije obustavlja izdavanje službene akreditacije za zaposlenike preduzeća za prevoz sa posla i na posao i da se iste koriste isključivo u svrhu identifikacije zaposlenika Društva (kod ulaska na kapiju), Uprava je početkom 2008. godine, u još težoj situaciji u odnosu na prethodne godine, donijela odluku prema kojoj se po istom osnovu svim uposlenicima isplaćuje novčana naknada u visini pretplatne mjesečne karte u iznosu od 53 KM.

Uprava nije iskoristila mogućnost da u postojećim okolnostima i situaciji u kojoj obavlja usluge javnog prevoza na području Kantona svojim uposlenicima omogući transparentan besplatan prevoz vlastitim sredstvima javnog prevoza, već je isplatama novčane naknade svim uposlenicima u ukupnom iznosu od 1.154.851 KM potvrdila svoju neefikasnost i neracionalnost, čime je direktno uticala na odliv sredstava i povećanje gubitka u poslovanju.

7. Sumnjiva i sporna potraživanja

Primjenjene politike potraživanja nisu u skladu sa općeprihvaćenim računovodstvenim načelima i da sva potraživanja iskazana kao sumnjiva i sporna nisu utužena, niti su prenesena na konto ispravke vrijednosti. Razlika između salda konta sumnjivih i spornih potraživanja i ispravke vrijednosti potraživanja u iznosu od 330.612 KM odnosi se na sumnjiva i sporna potraživanja za koja nije vršena ispravka na teret rashoda. Obzirom na činjenicu da se radi o kratkoročnim potraživanjima koja nisu naplaćena u roku od godine dana za koja Uprava na datum bilansa nije vršila procjenu naplativosti, mi ne možemo prihvatiti njihovu realnost i potvrditi da će se u cjelosti naplatiti, te da je ista, u skladu sa načelom opreznosti i zahtjevima iz paragrafa 37. i 85. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i paragrafa 18. MRS 18 – Prihodi, trebalo ispraviti na teret rezultata poslovanja.

8. Praćenje potrošnje goriva

Dostavljena dokumentacija iz koje se vidi samo zaduženje po svakom vozilu na bazi brojčanika iz pištolja za punjenje goriva, ne predstavlja praćenje potrošnje goriva. Priloženi spisak – pregled izdatog pogonskog goriva od pumpne stanice nije dokaz o potrošnji, već o izdavanju goriva, a ni priloženi Prijedlog normativa potrošnje goriva iz januara 2009. godine nije dokaz o praćenju potrošnje goriva.

Direktor sektora

za finansijsku reviziju javnih preduzeća

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Voda tima

Sead Čorbo, revizor za finansijsku reviziju, dipl.oec.

Član tima

Seida Isaković, pomoćnik u finansijskoj reviziji, dipl.oec.